מראי מקומות - יבמות קיט.

האשה בתרא

א. לא תנשא ולא תתייבם
כ' **הרש"ש** דאם צרתה יצתה מלאה, א"כ לכאו' לפי ר' יהושע דסיפא מותרת להנשא, דאז איתרע חזקתה ליבום, ע"ש עוד בזה.

ב. יצאה מלאה חושבת
כ' **תוס'** דאע"ג דאיכא חזקה דמסייע לרובא נקבות ומפילות, חושבת, דהא יש ריעותא בחזקה, דהא יצתה מלאה. אולם ע' **ברשב"א** (בסוף ד"ה אלא אמר רבא) שהביא מ**הרמב"ן** דכיון דיצתה מלאה, בחזקת יבום עומדת, ולא חזקה גמורה [שהרי ודאי שייך שילדה נקבה], אלא חושבין, ולכן אין הולכין אחר הרוב. ולא אמרי' דלאו בחזקת יבום, דדלמא תפיל, דכיון שמעוברת היא, אמרי' דכמו דלמיתה לא חיישינן, כן להפלה לא חיישינן. וע"ש שהק' מכמה דוכתי דמשמע דבאמת חיישינן להפלה, וכ' לחלק דשמא יפיל חיישינן, שמא כבר הפילה לא חיישינן [וכמו דאי' בגיטין כ"ח לענין שמא מת ושמא ימות].

ג. כי אזלי רבנן בתר רובא, רובא דאיתי' קמן וכו'
הק' **תוס'**, היכי פליג ר"מ, והכתי' אחרי רבים להטות, ועוד לא מצינו דפליג בט' חנויות, דלא פליג אלא בקטן וקטנה. וכ' דשמא לאו דוקא נקט ט' חנויות, אלא כגון מיעוטא דפליגי בחולין ובע"ז. והוסיף ה**תוס' הרא"ש**, דשאני הני דהתם דלימא לגמרי קמן. אולם ע' **בערוך לנר** דתמה דהא הני דהתם הוי רובא דליתא קמן, ופליגי רבנן התם, וא"כ, ע"כ הגמ' דכאן לא ידעה מהני, ואיך שייך לומר דבכגון הני נח' ברובא דאי' קמן, וע"ש מש"כ לפרש באו"א [דלא כתוס'].

ד. כי אזלי רבנן בתר רובא, רובא דאיתי' קמן
ע' **בשו"ת חתם סופר** (אה"ע, ח"ב, סי' קמ"ז, ד"ה והנה דברי), **דביאר** דהמעלה של רובא דאי' קמן הוא דהרוב אתחזק בפנינו, משא"כ ברובא דליתא קמן, כגון דרוב קטנים אינם סריסים, אפשר דלעולם רוב קטנים של דור זה סריסים הם, ואין הוחזק בפנינו איזה רוב קטנים דאינם סריסים. אולם ע"ש שכ' דזהו רק כל זמן דאין ברור דאזלי' גם בתר רובא דליתא קמן, אבל כיון דמסקינן דהלמ"מ הוא דאזלי' בתר רובא דליתא קמן, שוב עדיף רובא דליתא קמן מרובא דאי' קמן, דברובא דאי' קמן עכ"פ אי' מתחזק איזה מיעוט בפנינו, ואפשר דאזדמן מיעוט זה בפנינו עכשיו, משא"כ ברובא דליתא קמן.

ה. אלא מה טעם אין מייבמין
ע' **בשו"ת רעק"א** (תנינא, ריש סי' ק"ג), דמבואר שהי' ק' לרעק"א דלימא אף לרבנן דסמוך מיעוטא דסריסים לחזקת איסור אשת אח שהי' לו כשהי' אחיו חי, עכ"פ להשי' דס"ל דאף רבנן אמרי' סמוך מיעוטא לחזקה לחומרא [ע' בתוס' רעק"א כאן דמבואר כן בדעת ה**נמוקי יוסף**, וע"ע בזה לקמן], וממילא צריך להיות הדין דאף לרבנן אין מייבמין. והביא **מר' שלמה איגר** שתי' ע"פ דברי ה**רשב"א** במשמרת הבית [וכן כ' הרשב"א בחי' כאן] דלא אמרי' סמוך מיעוטא לחזקה אלא היכא דהמיעוט נגרע מהרוב עצמו, והמיעוט סריסים אינו מגרע מ**הרוב שאינם סריסים** (ולכאו' חילוק זה הוי גופא אם הוי רובא דאי' קמן, דא"כ המיעוט מגרע מהרוב, או הוי רובא דליתא קמן, דאז אין המיעוט מגרע מכח הרוב, וצ"ע בזה). **אולם כ' רעק"א דעדיין אינו מיושב** לגמרי, דמבואר דס"ל ל**הרא"ה** דאף היכא דהמיעוט אינו מגרע מהרוב [דהיינו לענין הרוב דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן] אמרי' דסמוך מיעוטא לחזקה אף לרבנן לחומרא, וא"כ הדרה קו' לדוכתי', וצ"ע.

ו. ורבנן סברי, זיל בתר רובא דקטנים, ורוב קטנים לאו סריסי נינהו
כ' **הרשב"א** דמכאן שמעי' דאזלי' בתר רוב, ואפי' במקום דאפשר למיקם אמילתא לאחר זמן, ולא ממתינין, דהא כאן יכולין להמתין עד שיגדל ולברר אם סריס הוא או לא, ומ"מ לא עבדי' כן, אלא סמכינן ארובא. וק', דא"כ למה יבמה מעוברת צריכה להמתין עד שתדע אם ולד של קיימא הוא או לא, לסמוך על הרוב, דרוב נשים יולדות בן קיימא. וע"ש שכ' להוכיח מכמה הוכחות דבאמת צריכה להמתין מדאורייתא עד שתדע אם הולד בן קיימא או לא, ולכאו' יש להוכיח מכאן להיפוך, דאין סומכין על הרוב, אלא צריכין להמתין לברר הספק. ותי' דלעולם אי"צ להמתין כל זמן שיכולין לסמוך על רוב, אלא שאני יבמה מעוברת, דבחזקת ליבום היתה עומדת, וסמוך מיעוטא דמפילות לחזקה, והו"ל פלגא ופלגא, ולכן לא תתייבם ולא תנשא עד שתדע אם בן קיימא הוא או לא.

ז. רישא דאיחזק לייבום תייבם
יש להק', נהי שיש חזקה לייבום, אבל מהו הה"א לומר דמשו"ה יכול לייבם לכתחלה, הרי מ"מ יש רוב כנגד החזקה, וא"כ לכאו' צריך להיות עכ"פ כמו ספק השקול, ואיך מכריע החזקה לייבם. וכ' ה**קרן אורה** דמכאן משמע דס"ל לר"מ דחיישינן למיעוטא מן התורה [ודלא כ**תוס' בחולין** (יב.) דס"ל שהוא רק מדרבנן], ולכן שייך לומר דסברה הגמ' דס"ל לר"מ דכיון דחיישינן למיעוטא מן התורה, א"כ הו"ל רוב כמאן דליתא, וכספק השקול דמי, וממילא אמרי' דאזלי' בתר חזקה בתורת הכרעת ודאי, ושפיר יכול לייבם [ולמסקנא אמרי' דס"ל לר"מ דאף דחיישינן למיעוטא, אבל אין הביאור דרובא כמאן דליתא]. וע"ש עוד בזה באריכות.

ח. הא דאורייתא והא דאורייתא, מה לי איסור כרת מה לי איסור לאו
פרש"י, כיון דאי"ז הרחקה דרבנן, אלא שיש לחוש שמא עבר ממש באיסור דאורייתא, א"כ מהכ"ת לחלק בין איסור לאו לאיסור כרת. ומה דמבואר מדבריו דבהרחקה שפיר יכולין לחלק, זהו על דרך מה דאי' לעיל (קיד.) לענין מפרק כלאחר יד, דודאי אין החשש דעכשיו יעבור איסור דאורייתא, אלא דגזרי' כלאחר יד אטו כדרכו, ולכן שפיר מחלקין בין איסור סקילה ובין איסור לאו. אולם ע' **בתרומת הדשן** (סי' ר"נ) שהק' על רש"י מהא דאי' לעיל (פב.) לענין העלאה בא' ומאה, דמחלקין שם בין איסור כרת לאיסור לאו, ואע"פ דהתם לא הוי אלא גזירה אטו איסור דאורייתא, אלמא דס"ל לרבא דאין חילוק בין ספק ובין גזרה, וצ"ע.
וכ' ה'ערוך לנר דמה דהגמ' שם הק' משי' רבא דהכא דאינו מחלק בין כרת ללאו להא דהתם, ומסיק הגמ' ב"קשיא", משמע שיש איזה תי' על הקו', ולכן אינו נשאר בתיובתא. וא"כ, י"ל דרש"י כאן בא לפרש אחר הא דהתם, דהיינו אחר מה שהגמ' ס"ל דבאמת יש לחלק בין הא דהכא ובין הא דהתם, דכאן הוי חשש איסור ממש, והתם הוי הרחקה.